

TA'LIM VA EKOLOGIYA: BARQAROR KELAJAK ASOSI

Raxmonova Shirin Nozim qizi

Toshkent davlat yuridik universiteti

huzuridagi M.S.Vosiqova nomidagi

akademik litseyning 2.4-guruh o'quvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada ta'lim va ekologiya o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, zamonaviy jamiyatda ekologik muammolarning kuchayib borayotgani hamda ekologik ta'limning ahamiyati yoritiladi. Ta'lim tizimi orqali yoshlarda tabiatga mas'uliyatli munosabatni shakllantirish, atrof-muhitni muhofaza qilish ko'nikmalarini rivojlantirish zarurligi asoslab beriladi. Shuningdek, ekologik madaniyatni oshirish jamiyat barqaror rivojlanishining muhim omili ekani ta'kidlanadi.

Kalit so'zlar: ta'lim, ekologiya, atrof-muhit, barqaror rivojlanish, ekologik madaniyat, yoshlar.

Kirish

Bugungi kunda insoniyat oldida turgan eng dolzarb muammolardan biri bu ekologik muammolardir. Global isish, havo va suv ifloslanishi, o'rmonlarning qisqarishi, chiqindilar muammosi kabi masalalar butun dunyoni tashvishga solmoqda. Ushbu muammolarni hal qilishda ta'lim tizimining o'rni juda katta. Chunki insonning tabiatga bo'lgan munosabati avvalo ta'lim jarayonida shakllanadi.

Ta'lim nafaqat bilim berish, balki shaxsni tarbiyalash, unda mas'uliyat hissini rivojlantirish vazifasini ham bajaradi. Shu sababli ekologik tarbiya va ekologik bilimlarni ta'lim tizimiga keng joriy etish bugungi kunning muhim vazifalaridan biridir.

Ta'limning jamiyat rivojidagi o'rni

Ta'lim jamiyat taraqqiyotining asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Har bir rivojlangan davlatning yuksalishi, avvalo, ta'lim tizimining rivojiga bog'liq. Ta'lim orqali inson bilim, ko'nikma va malaka hosil qiladi, dunyoqarashi kengayadi, mustaqil fikrlash qobiliyati shakllanadi.

Zamonaviy ta'lim tizimi faqat nazariy bilim berish bilan cheklanmay, balki yoshlarni hayotga tayyorlash, ularni mas'uliyatli fuqarolar sifatida tarbiyalashni ham o'z ichiga oladi. Ayniqsa, ekologik muammolar kuchayib borayotgan hozirgi davrda ta'lim tizimi yosh avlodni tabiatga ehtiyotkorona munosabatda bo'lish ruhida tarbiyalashi zarur.

Ekologiya va zamonaviy muammolar

Ekologiya — bu tirik organizmlar va ularni o‘rab turgan muhit o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarni o‘rganuvchi fan. Hozirgi kunda inson faoliyati natijasida tabiat muvozanati buzilmoqda. Atmosfera ifloslanishi, suv resurslarining kamayishi, tuproq degradatsiyasi kabi muammolar insoniyat kelajagiga jiddiy xavf tug‘dirmoqda.

Agar jamiyatda ekologik madaniyat yetarli darajada shakllanmasa, bu muammolar yanada kuchayadi. Shu sababli ekologik bilimlarni keng targ‘ib qilish va ekologik ongni rivojlantirish zarur.

Ekologik ta’limning ahamiyati

Ekologik ta’lim yoshlarni tabiatni asrash, resurslardan oqilona foydalanish va ekologik muammolarga befarq bo‘lmaslikka o‘rgatadi. Maktab va oliy ta’lim muassasalarida ekologiya fanini o‘qitish orqali o‘quvchilarda quyidagi ko‘nikmalar shakllanadi:

- atrof-muhitni muhofaza qilish;
- chiqindilarni kamaytirish va qayta ishlash;
- suv va energiyani tejash;
- tabiatga nisbatan mas’uliyatli bo‘lish.

Amaliy mashg‘ulotlar, ekologik aksiyalar, daraxt ekish tadbirlari yoshlarning ekologik madaniyatini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Ta’lim va ekologiyaning o‘zaro bog‘liqligi

Ta’lim va ekologiya bir-biri bilan chambarchas bog‘liq. Ta’lim orqali inson ekologik muammolarni tushunadi va ularni hal qilish yo‘llarini o‘rganadi. Bilimli va ongli jamiyat tabiatni asrashga ko‘proq e’tibor beradi. Shuningdek, ta’lim innovatsion texnologiyalar yaratishga ham turtki bo‘ladi. Masalan, qayta tiklanuvchi energiya manbalari, ekologik toza texnologiyalar ilmiy izlanishlar natijasidir.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, ta’lim va ekologiya zamonaviy jamiyatning eng muhim yo‘nalishlaridan biridir. Ekologik muammolarni hal qilish uchun avvalo insonlarning ekologik ongini oshirish zarur. Bu esa ta’lim orqali amalga oshiriladi. Yosh avlodni tabiatga mehr va mas’uliyat ruhida tarbiyalash orqali barqaror va sog‘lom jamiyatni shakllantirish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. **To‘xtayev A.** *Ekologiya asoslari*. Toshkent, 2020.
2. **Karimov I.** *Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch*. Toshkent, 2008.
3. **UNESCO.** *Barqaror rivojlanish uchun ta’lim*. 2017.
4. **Miller G.** *Environmental Science*. 2018.
5. *O‘zbekiston Respublikasi Ekologiya qo‘mitasi materiallari*.